

سہ ماہی فکر و نظر میں ذخیرہ اقبالیات

جولائی ۱۹۶۳ء تا دسمبر ۲۰۰۸ء

سمیع الرحمن

”اقبالیاتی ادب“ کا ایک قابل لحاظ حصہ، حوالہ جاتی مواد (reference material) پر مشتمل ہے اس میں کتب، رسائل اور فہارس وغیرہ شامل ہیں۔ اقبالیاتی تحقیق و تنقید کی پیش رفت میں اس طرح کے لوازمے کا کردار بہت اہمیت کا حامل ہے۔ ان میں کشف الایات، کلیدیں اور اشاریے خاص اہمیت کے حامل ہیں۔ رسائل و جرائد میں اقبالیات سے متعلق مختلف موضوعات پر ہزار ہا مقالات محفوظ ہیں۔ بعض رسائل کی مکمل اور نامکمل فہارس شائع ہو چکی ہیں۔ سہ ماہی فکر و نظر اسلام آباد نے بھی اس ضمن میں قابل قدر کام کیا ہے۔ اقبالیات کے موجودہ شمارے میں فکر و نظر میں شائع شدہ اقبالیاتی ادب کا اشاریہ شائع کیا جا رہا ہے۔

سہ ماہی فکر و نظر کی مجلس ادارت میں ڈاکٹر فضل الرحمن، ڈاکٹر عبدالواحد ہالے پوتا، مظہر الدین صدیقی، ڈاکٹر رفیق احمد، قدرت اللہ فاطمی، محمد خالد مسعود، محمد سرور وغیرہ شامل رہے ہیں۔ آج کل اس کے مدیر صاحبزادہ ساجد الرحمن صدیقی ہیں۔

مقالات

۴۰-۳۳	اپریل ۱۹۷۴	اقبال کا فلسفہ خودی	ابصار احمد
۶۳-۵۵	اپریل ۱۹۸۲	عورت، اقبال کے کلام میں	ابوالحسن علی ندوی
۲۱۶-۲۱۵	اکتوبر ۱۹۷۷	فکر و نظر کے مضمون ”اقبال مسجد قرطبہ میں“ پر ایک نظر	ابوسعید بزمی
۱۱۰-۱۰۷	نومبر ۱۹۷۷	اقبال میرا روحانی سہارا	ابوالاعلیٰ مودودی
۵۴۶-۵۴۱	جنوری ۱۹۶۹	مترجم اقبال الشیخ الصاوی علی شعلان	احمد خان
		بعض مستشرقین اور مسلم محققین کی کتب کے بارے میں اقبال کے تاثرات	اختر ای
۴۷-۳۰	ستمبر ۱۹۸۲		

اقبالیات ۳: ۳۹ — جولائی ۲۰۰۸ء		سمیع الرحمن — سہ ماہی فکر و نظر میں ذخیرہ اقبالیات	
افتخار احمد صدیقی	کلام اقبال میں رجائیت	اکتوبر ۱۹۷۵	۳۳۲-۳۳۷
// //	معرکہ دین و وطن [فکر اقبال]	جولائی ۱۹۷۵	۱۴-۳۹
اقبال، علامہ	افکار پریشان [مترجم: فضل احمد شمس]	جنوری ۱۹۷۸	۵-۱۴
الطاف جاوید	فرد اور جماعت کا رشتہ [حکمت اقبال کی روشنی میں]	اپریل ۱۹۶۶	۶۷۲-۶۷۱
ایم اسلم	علامہ اقبال سے متعلق ایم ایس ناز سے انٹرویو	اپریل ۱۹۷۸	۴۹-۵۷
ایم ایس ناز	انٹرویو: غلام احمد پرویز اور ڈاکٹر جاوید اقبال [بلسلسلہ اقبال]	نومبر ۱۹۷۷	۱۱۱-۱۴۳
// //	انٹرویو: غلام مرشد و سید عبداللہ و عبداللہ قریشی [بلسلسلہ اقبال]	جنوری ۱۹۷۸	۵۵-۹۴
آغا حسین ہمدانی	اقبال اور مسلم لیگ	اپریل ۱۹۷۹	۱۰۹-۱۱۸
بختیار حسین صدیقی	اقبال — مقاصدِ تعلیم	اپریل ۱۹۸۰	۶-۲۸
ثروت صولت	زکی ولیدی طوغان کی ”سرگزشت“ کلام اقبال میں-۱	مارچ ۱۹۷۳	۵۰۹-۵۱۷
// //	زکی ولیدی طوغان کی ”سرگزشت“ کلام اقبال میں-۲	مئی ۱۹۷۳	۶۵۲-۶۶۶
// //	عاکف اور اقبال	اگست ۱۹۷۵	۷۶-۹۱
جامعہ دہلی، ماہنامہ	افکار اقبال سے بے اعتنائی [انتخاب]	اگست ۱۹۶۸	۱۴۹-۱۵۱
جاوید حسین، قاضی	اقبال کا نظریہ زمان و مکان	اپریل ۱۹۷۹	۹-۲۳
خالد علوی	اقبال اور حدیث	جنوری ۲۰۰۸	۲۵-۶۴
رحیم بخش شایین	اقبال اور اسلامی ثقافت	فروری ۱۹۷۷	۳۹۶-۴۰۸
// //	اقبال کے تعلیمی نظریات	دسمبر ۱۹۷۳	۳۱۶-۳۴۹
// //	رسالت مآب اور اقبال	مارچ ۱۹۷۶	۶۳-۷۷
رشید احمد جالندھری	اقبال اور علما	نومبر ۱۹۷۷	۹۳-۱۰۷
رفیع الدین ہاشمی	اقبال اور احیائے اسلام	فروری ۱۹۸۱	۷۱-۹۲
// //	اقبال اور ذوقِ سحر خیزی	اپریل ۱۹۷۳	۵۸۳-۵۹۷
// //	اقبال کا نظامِ فکر	جون ۱۹۷۵	۴۹-۷۱
// //	تحریک پاکستان میں اقبال کا حصہ	اگست ۱۹۷۳	۹۳-۱۱۳
شرف الدین اصلاحی	اقبال اور تعلیم	ستمبر ۱۹۷۲	۱۶۶-۱۷۳
// //	اقبال اور حسن ازل	اپریل ۱۹۷۶	۸۵۲-۸۵۹
// //	اقبال بحیثیتِ قومی شاعر	اپریل ۱۹۷۳	۵۹۸-۶۱۴

اقبالیات ۳: ۳۹ — جولائی ۲۰۰۸ء	سمیع الرحمن — سہ ماہی فکر و نظر میں ذخیرہ اقبالیات
شرف الدین اصلاحی	اقبال مادی یا روحانی سہارا [مولانا سید مودودی سے انٹرویو]
شیر محمد حمید	اجتہاد — علامہ اقبال کی نظر میں
صبح الدین عبدالرحمن	موجودہ ہندوستان میں اقبال
صدیق جاوید	اقبال مسجدِ قرطبہ میں
صغیر حسن معصومی	اقبال کا نظریہ اجتہاد
صلاح الدین	اقبال پیہر حرکت و حرارت
طالب حسین سیال	اقبال کا تصورِ عمل اور دعا
عبدالرحمن طاہر سوئی	اقبال کا جاوید نامہ اور معری
// //	تصانیفِ اقبال کے عربی تراجم
// //	تفسیر سورۃ اخلاص [فکر اقبال]
عبدالرحمن، سید	اقبال اور پاکستان کی نظریاتی اساس قومی و ملی تقاضوں کا امتزاج
عبداللہ عمرانی	محمد اقبال فلسفی شاعر [مترجم: محمد الغزالی]
عبداللہ، سید	اقبال اور معراج النبی ﷺ
عبدالحمید ساک	وطن پرستی اور اسلام [علامہ اقبال سے ایک گفتگو/انتخاب]
عبدالودود	اقبال اور تعمیر سیرت
علی رضا نقوی	اقبال دانائے راز
// //	ایران اقبال کی نظر میں [مترجم: محمود احمد غازی]
// //	رسول اللہ ﷺ اقبال کی نظر میں
// //	عظمتِ انسانی اقبال کی نظر میں
غلام حیدر آسی	اقبال کا تصورِ ملت
// //	علامہ اقبال کا نظریہ تعلیم و تربیت
// //	ہیئتِ اجتماعیہ انسانیہ — فکر اقبال کی روشنی میں
غلام عبدالحق	اقبال بحیثیتِ مفسرِ قرآن
غلام مرتضیٰ آزاد	رباعیاتِ اقبال
فضل الرحمن	اقبال کے فلسفہ خیر و شر پر لائحہ نظر

۳۵۶-۳۴۳	دسمبر ۱۹۶۶	اقبال کا فلسفہ خودی اور تصورِ خدا	فضل حمید
۲۰-۲۶	نومبر ۱۹۷۷	اقبال کی نظر میں عارفانہ تجربہ اور فلسفہ	فضل غنی
۷۰-۴۱	نومبر ۱۹۷۷	کیا مذہب ممکن ہے؟ [اقبالیات]	کرار حسین
۶۷-۵۴	فروری ۱۹۷۹	اقبال اور حبِ رسول ﷺ	کرم حیدری
۳۰۷-۳۰۲	دسمبر ۱۹۷۷	ترکِ سبب [اقبالیات]	محمد اجمل
۲۵-۹	نومبر ۱۹۷۷	علم اور مذہبی واردات [اقبالیات]	// //
۱۰۸-۹۹	اپریل ۱۹۷۹	اقبال اور محنت کش	محمد ایوب شاہد
۱۳۲-۱۰۷	جنوری ۲۰۰۰	اقبال اور جدید و قدیم کی کشمکش [بعض اعتراضات کا جائزہ]	// //
۱۲۸-۹۱	اکتوبر ۲۰۰۱	کیا اقبال کے ہاں تضاد ہے؟	// //
۲۹-۱۴	جولائی ۱۹۷۷	اقبال اور تحقیقاتِ اسلامی	محمد حامد
۸۸۵-۸۷۳	اپریل ۱۹۷۶	اقبال کے خطوط کے نظریاتی پہلو	محمد حامد
۵۶۲-۵۵۱	اپریل ۱۹۷۷	اقبال کا خطبہ اللہ آباد	محمد حنیف شاہد
۸۰-۶۳	جنوری ۱۹۹۵	اسلامی احکام اور عادات [شاہ ولی اللہ، علامہ شبلی اور علامہ اقبال]	محمد خالد مسعود
۲۹-۲۰	جلد ۱۵ شمارہ ۹	خطباتِ اقبال میں اجتہاد کی تعریف: برصغیر اور مسئلہ اجتہاد	// //
۵۴-۳۱	جنوری ۱۹۷۸	خطباتِ اقبال میں اجتہاد کی تعریف: اجتہاد کا تاریخی پس منظر	// //
۵۸-۴۲	ستمبر ۱۹۸۱	اقبال اور تحقیقاتِ اسلامی	محمد ریاض
۳۰-۱۷	اپریل ۱۹۸۴	اقبال اور عالمِ اسلام	// //
۳۶-۲۲	جون ۱۹۸۰	اقبال اور عبادات و شعائرِ اسلامی	// //
۸۴۱-۸۳۳	اپریل ۱۹۷۶	ایران میں مطالعہ اقبال	// //
۵۰۰-۴۵۹	اپریل ۱۹۹۱	اندلس اور علامہ اقبال	// //
۵۹-۲۴	اپریل ۱۹۷۹	آمریت اور استبداد کے خلاف اقبال کا فکری جہاد	// //
۱۰۴-۷۳	جنوری ۱۹۹۰	خطباتِ اقبال	// //
۲۴-۹	نومبر ۱۹۸۳	علامہ اقبال اور زوال و عروجِ ملتِ اسلامیہ	// //
۱۳۴-۱۱۵	اکتوبر ۱۹۸۴	علامہ اقبال اور علوم و فنون کی اسلامی منہاج	// //
۶۷۶-۶۶۷	مئی ۱۹۷۳	کلامِ اقبال میں کلمہ طیبہ کا استعمال	محمد ریاض

اقبالیات ۳: ۳۹ — جولائی ۲۰۰۸ء

سمیح الرحمن — سہ ماہی فکر و نظر میں ذخیرہ اقبالیات

محمد ریاض	مطالعہ اقبال کی روشنی میں مرد مسلمان پر سیرت رسولؐ کے اثرات	مئی ۱۹۷۲	۷۳۹-۷۴۸
// //	وسط ایشیا اور اقبال	جولائی ۱۹۹۷	۷۳-۱۰۴
محمد سرور	اقبال کا پیغام	مئی ۱۹۶۷	۷۳۱-۷۴۱
// //	تاریخ فکر اسلامی میں اقبال کا مقام	اپریل ۱۹۶۵	۶۱۳-۶۲۳
محمد سلیم اختر	سید محمد محیط طباطبائی اور جاوید نامہ اقبال	جولائی ۲۰۰۴	۸۵-۱۱۰
محمد علی جوہر، مولانا	شاعر اسلام: اقبال	مئی ۱۹۶۷	۷۳۰-۷۳۱
محمد معز الدین	اقبال اور ملت اسلامیہ کے اقتصادی مسائل	جون ۱۹۷۷	۵۹۳-۶۰۰
// //	مولانا سید سلیمان ندوی اور علامہ اقبال	نومبر ۱۹۷۵	۴۱۴-۴۲۳
محمود احمد غازی	اقبال کا تصور فقر	جون ۱۹۷۲	۸۱۲-۸۳۵
// //	شیخ صاوی علی شعلان: کلام اقبال کے ایک عرب ترجمان	جنوری ۱۹۷۶	۵۸۸-۵۹۶
محمود الرحمن	علامہ اقبال مسجد قرطبہ میں	اپریل ۱۹۹۱	۵۰۱-۵۰۸
مشتاق الرحمن صدیقی	اقبال اور نوجوان	اپریل ۱۹۸۰	۲۹-۴۷
مظہر الدین صدیقی	اقبال اور مسئلہ اجتهاد	جون ۱۹۶۶	۷۲۱-۷۵۲
// //	علامہ اقبال اور عصر جدید کی جمہوریت	اپریل ۱۹۷۷	۵۳۵-۵۴۲
ممتاز لیاقت	علامہ اقبال اسلامی نشاۃ ثانیہ کا علم بردار	اپریل ۱۹۷۹	۷۷-۹۸
منظور احمد	اقبال، سائنس اور مذہب	نومبر ۱۹۷۷	۷۱-۹۲
نظیر صدیقی	اقبال کی شاعری میں انسانی عظمت کا تصور	نومبر ۱۹۷۹	۵۲-۵۷
وحید اختر	اقبال اور مشرقی فکر	نومبر ۱۹۷۶	۲۵۰-۲۶۱

اداریے

شرف الدین اصلاحی	اقبال حکیم الامت	اپریل ۱۹۷۱	۷۲۲-۷۴۵
قدرة اللہ فاطمی	نذر اقبال	مئی ۱۹۶۴	۳-۸
محمد سرور	فقہ اسلامی کی تشکیل نو علامہ اقبال کی نظر میں	جلد ۵	۳۲۲-۳۲۵
مدیر	سال اقبال	نومبر ۱۹۷۷	۳-۵
مدیر	فکر اقبال اور اقبال نمبر	اپریل ۱۹۷۹	۳-۷

نظمیں

۱۱۱	جولائی ۱۹۶۵	ایک نظم	اقبال، علامہ
۱۰-۹	جولائی ۱۹۶۴	نذر عقیدت، بحضور ختمی مرتبت [منقول از (سدا رفودی)]	اقبال، علامہ
۱۱۴	اگست ۱۹۶۵	نعت	اقبال، علامہ
۸	اپریل ۱۹۷۹	بیاد شاعر مشرق [نظم]	ناصر زیدی

تبصرے

۱۷۷-۱۷۵	اگست ۱۹۶۵	A Bibliography of Iqbal از خواجہ عبدالحمید	ابوسلمان
۱۵۹-۱۵۵	اپریل ۲۰۰۸	اقبال اور قادیانیت، تحقیق کے نئے زوایے از بشیر احمد	خالد علوی
		علامہ اقبال اور اس کے ہم عصر مشاہیر: باہمی تعلقات کے آئینے میں از محمد سلیم	// //
۱۳۶-۱۳۳	جنوری ۲۰۰۷		
۶۰-۵۷	اگست ۱۹۷۸	اقبال کا فکرو فن از محمد الدین تاثیر [مرتب: افضل حق قرشی]	رفیع الدین ہاشمی
۱۱۴-۱۱۳	جنوری ۲۰۰۳	اقبال اور مسلم تشخص از خالد علوی	ساجد الرحمن صدیقی
۶۶	نومبر ۱۹۷۸	اقبال اور برصغیر کی تحریک آزادی از محمد ریاض	شرف الدین اصلاحی
۷۴-۶۶	مارچ ۱۹۸۱	اقبال اور مسئلہ تعلیم از محمد احمد خان	// //
۸۸۰-۸۷۹	جلد ۷	سماہی اقبال لاہور [بزم اقبال لاہور]	عبدالرحمن طاہر سورتی
۷۹-۷۷	اپریل ۱۹۹۰	اقبال، ایک صوفی شاعر از سہیل بخاری	علی رضا نقوی
۲۴۹-۲۴۷	ستمبر ۱۹۶۵	حیات اقبال از محمد عثمان	محمد سرور
۵۶-۵۵	جولائی ۱۹۷۵	نذر اقبال از محمد حنیف شاہد	محمد طفیل

